Uitvoeringsagenda Dierenwelzijn

2021-2022

GEMEENTE Arnhem

MAN
breng direct
5383

Inhoudsopgave

1. INLEIDING **5**

2. REALISATIE VISIE DIERENWELZIJN **7**
2.1 Gehouden dieren 7
2.2 In het wild levende dieren 12

3. FINANCIËN **19**

Bijlage Partners voor uitvoering 20

1. Inleiding

De basis voor onze acties rond dierenwelzijn is tot nu toe gevormd door de Uitvoeringsagenda dierenwelzijn 2016-2020 gemeente Arnhem. We bespreken in dat kader jaarlijks de overeenkomst met Stichting Dierentehuis Arnhem e.o. Waar nodig wordt zij verbeterd. We werken met het Natuurcentrum Arnhem samen bij de ontwikkeling van lespakketten. Verder zijn er inmiddels structurele budgetten voor curatieve bestrijding van plaagdieren en voor het ophalen van dode dieren en zwerfdieren.

In deze Uitvoeringsagenda beschrijven we per onderwerp van de Visie Dierenwelzijn 2021-2030 wat we al doen op dat gebied en wat we in 2021 en 2022 extra willen gaan doen om de visie te realiseren (hoofdstuk 2).
In hoofdstuk 3 beschrijven we de financiële kaders voor deze Uitvoeringsagenda. Tenslotte vermelden we in bijlage welke partners hierbij voor ons belangrijk zijn.

2. Realisatie visie dierenwelzijn

In dit hoofdstuk beschrijven we per onderwerp van de Visie Dierenwelzijn 2021-2030 wat we al doen op dat gebied en wat we in 2021 en 2022 extra willen gaan doen om de visie te realiseren. Achtereenvolgens voor gehouden dieren (paragraaf 2.1) en in het wild levende dieren (paragraaf 2.2).

2.1 Gehouden dieren

1. Helpen van eigenaren met informatie over het correct houden van huisdieren

Verkoop van dieren beperken en voorlichting verbeteren

Wat doen wij al / wat is de huidige situatie?

Bij de verkoop of aflevering van een gezelschapsdier moet de verkoper schriftelijke informatie over de benodigde verzorging van het dier geven. Het gaat hierbij om informatie over de verzorging, de huisvesting en het gedrag van het gezelschapsdier, en over de kosten die het houden van het dier met zich meebrengen. De verkoper moet ook informatie geven over de gezondheidsstatus van het verkochte of afgeleverde dier. Dit is landelijke regelgeving.

Wat gaan we extra doen?

We gaan een actievere rol spelen in het voorlichten van onze inwoners over verantwoord bezit van gezelschapsdieren en over de mogelijkheden om een dier op te halen in het dierenasiel en zo een beter leven te geven. Wij willen landelijke regelgeving voor de beperking van verkoop van dieren tot dierenspeciaalzaken. Zo nodig werken wij deze uit in gemeentelijke regels.

2. Helpen van ouderen, zorgbehoevenden en minima die niet (meer) goed kunnen zorgen voor hun huisdieren

Bijdrage in dierenartskosten voor minima

Wat doen wij al?

Begin 2019 zijn we samen met Arnhemse dierenartsen en het dierenasiel de pilot ‘Arnhemse Minimaregeling Dierenartskosten’ gestart. Aan de regeling doen tot nu toe (eind 2020) zeven Arnhemse dierenartsen mee. Zij geven de huisdiereigenaar 20% korting op de rekening. De gemeente draagt 30% bij en de overige 50% is voor de eigenaar van het dier. De korting geldt voor rekeningen tot 450 euro. Alle Arnhemmers in het bezit van een Gelrepas kunnen aanspraak maken op de regeling. Dieren moeten gechipt zijn of worden gechipt bij behandeling. De pilot heeft een vervolg gekregen in 2020.

Wat gaan we extra doen?

We willen de pilot omzetten in een structurele regeling. Hiertoe hebben we in de Begroting 2021-2024 een budget van € 60.000,- per jaar opgenomen.

Ouderen en zorgbehoevenden bijstaan in zorg voor hun dier

Wat doen anderen al?

Er bestaan netwerken van mensen die graag een keer een hond uitlaten of een ander huisdier verzorgen voor mensen die dat tijdelijk zelf niet kunnen.[1]

[1] De landelijke Stichting Bevordering Huisdierenwelzijn steunt bijvoorbeeld met haar project ‘Wat Nu?’ huisdiereigenaren met kleine beurs die door acute omstandigheden tijdelijk de zorg voor het huisdier niet of niet volledig aankunnen. De stichting heeft een netwerk van vrijwilligers die de helpende hand willen bieden in eigen wijk of buurt aan zorgvragers in nood.

Wat gaan we extra doen?
We onderzoeken samen met betrokken partijen welke mogelijkheden er zijn als Arnhemmers naar een zorginstelling moeten, ook voor het samenhouden van dier en baasje. We maken netwerken als Wat nu? bekend in Arnhem, en zij worden indien nodig aan de keukentafelgesprekken door sociale wijkteams geadviseerd ter voorkoming van het moeten afstaan van een dier.

3. Regelen van opvang voor huisdieren waarvoor niet (meer) wordt gezorgd

Opvang van dieren

Wat doen wij al?
Inwoners kunnen gevonden zwerfdieren (huisdieren) en overleden dieren (honden, katten en andere huisdieren) melden bij Dierenambulance Arnhem e.o. Op de website van Dierentehuis Arnhem en omstreken staat wat men moet doen bij vermissing van een huisdier. De gemeente is wettelijk verplicht om gevonden dieren gedurende 14 dagen voor de eigenaar te bewaren. Deze taak heeft de gemeente uitbesteed aan de Stichting Dierentehuis Arnhem e.o. Wanneer een eigenaar zich binnen de periode van 14 dagen meldt of wordt achterhaald zijn de gemaakte kosten voor zijn rekening. Als het dier in deze periode niet wordt opgehaald, vervalt het eigendom van het huisdier aan het Dierentehuis. Weigert de eigenaar de opgegeven kosten te voldoen, dan vervalt het eigendom van het dier na een maand alsnog aan de gemeente of het dierenasiel. Ook een inwoner mag een gevonden dier opvangen (hij moet dan wel aangifte hiervan doen). Na een periode van 12 maanden wordt de houder automatisch eigenaar.

Bij huisontruimingen en vrijheidsontnemingen zijn soms ook huisdieren betrokken. Indien het dier volgens de deurwaarder (bij huisontruiming) of politie (bij vrijheidsontneming) niet bij de eigenaar of diens familie of kennissen kan blijven, zorgen wij net als bij zwerfdieren gedurende twee weken voor opvang. De kosten van de opvang zijn voor de eigenaar, tenzij hij of zij officieel afstand doet van het dier.

Wat gaan we extra doen?
Het komt voor dat de eigenaar de kosten voor de opvang van gehouden dieren bij huisontruimingen en vrijheidsontneming niet kan of wil betalen. Wij willen onderzoeken of hier extra inzet van de gemeente nodig is. Een deel van het extra budget voor dierenwelzijn in de Begroting 2021-2024 kan hier mogelijk voor worden ingezet.

Het dierenasiel is gevestigd in Velp. Dit complex is verouderd. Het is bouwkundig slecht en de ruimtes voldoen niet meer aan de eisen van deze tijd. Het Dierentehuis Arnhem e.o. zal binnenkort beginnen met een grondige renovatie. Hierdoor zullen de dierenverblijven ook beter aansluiten bij de huidige eisen op het gebied van dierenwelzijn. Wij ondersteunen de Stichting Dierentehuis Arnhem e.o. bij deze actie.

4. Bevorderen van dierenwelzijn van op gemeentelijke grond gehouden dieren

Alle evenementen met dieren verplichten tot aanvragen vergunning

Wat doen wij al?
Voor (middel)grote evenementen in Arnhem is een vergunning nodig. Enkele keren per jaar ontvangen wij aanvragen voor evenementen waarbij dieren worden ingezet. Een voorwaarde van evenementen-vergunningen met dieren is dat wordt voldaan aan de vijf vrijheden zoals beschreven in artikel 1.3 Wet dieren. Onvoldoende dierenwelzijn is volgens de APV echter geen weigeringsgrond voor een evenementenvergunning. Constateringen van schending van dierenwelzijn bij evenementen worden door de gemeentelijke afdeling Handhaving doorgezet naar het bevoegd gezag: de Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming (LID) en de Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit (NVWA).
Voor kleine evenementen (met of zonder dieren) is op dit moment geen vergunning nodig, maar volstaat een melding. Verder is het niet toegestaan om tijdens evenementen ballonnen op te laten of uit te reiken aan bezoekers. Dieren kunnen ballonnen aanzien voor voedsel en verstrikt raken in ballontouw.

Wat gaan we extra doen?
We gaan onderzoeken of onvoldoende borging van dierenwelzijn en het niet-noodzakelijk gebruik van dieren weigeringsgronden voor vergunningen voor (middel)grote en kleine evenementen kunnen zijn. Zo ja, dan nemen wij dit op in de APV.

Versterken dierenwelzijn van door of namens de gemeente gehouden dieren

Wat doen wij al?
Wij verhuren weiden waarop paarden worden gehouden. Begrazing vindt op dit moment plaats op en rond de Huissensedijk en Drielsedijk door schapen en in Meinerswijk door Gallowayrunderen en Konikpaarden.

De Arnhemse stadsboerderijen hebben het Keurmerk kinderboerderijen SKBN. Hiermee tonen ze aan dat ze voldoen aan alle wettelijke voorschriften en kwaliteitseisen, waarmee de boerderijen veilige en verantwoorde plekken zijn voor de bezoekers, de dieren en natuurlijk de medewerkers. Er is continu aandacht voor het thema dierenwelzijn op de boerderij en bij de educatieve lespakketten. Ter plaatse is informatie te vinden over de dieren op onder andere informatiepanelen. De stadsboerderijen hebben in 2019 tezamen meer dan 206.000 bezoekers gehad.

Wat gaan we extra doen?
Onze indruk is dat het aantal gehouden paarden op de beschikbare buitenruimte op sommige locaties te groot is. We gaan onderzoeken hoe het welzijn is van de paarden (ruimte, kwaliteit van de schuilstallen en of ze hun sociale gedrag kunnen vertonen) en of voorwaarden rond dierenwelzijn in huurcontracten of contractverlengingen opgenomen kunnen worden.

5. Op diervriendelijke wijze voorkomen of bestrijden van schade, overlast en gevaar door en voor dieren

Schade, overlast en gevaar door honden verminderen

Wat is de huidige situatie? Wat doen wij al?
Aangelijnde honden zijn in bijna de gehele openbare ruimte van Arnhem welkom. Er zijn verder circa 30 hondenloslooppplaatsen in Arnhem; plekken voor honden om vrij te bewegen, rennen, snuffelen en hun sociaal gedrag te vertonen. Niet elke hondeneigenaar houdt zich aan de aanlijn- en opruimplicht. Hondenpoep is steevast een grote ergernis voor veel inwoners. In Arnhem zijn de afgelopen jaren enkele meldingen van bijtincidenten geregistreerd[2]. In enkele gevallen hebben wij moeten optreden. Hiertoe hebben we een Uitvoeringsbeleid bijtincidenten opgesteld. Op onze dierenwelzijnspagina staan de aanlijn- en opruimplicht vermeld, een verwijzing naar de overige regels in de APV en een kaartje met de hondenloslooppplaatsen.

Wat gaan we extra doen?
We willen overlast, gevaar en schade voor mens, andere dieren en natuur door honden beter voorkomen en -als dit niet werkt- bestraffen. We zoeken daartoe een goede oplossing voor honden rond gebieden met grazers en/of broed- of rustplaatsen voor vogels, zoals hondenspeel- en -loslooppplaatsen in de directe omgeving en indien nodig een hondenverbod (hiervoor moet de APV worden aangepast). En we gaan overleggen met de hondenuitlaatcentrales die regelmatig in onze parken zijn over beperking van de overlast. Indien dit niet werkt bekijken wij de mogelijkheden en noodzaak van het opstellen van regels voor het maximaal toegestane aantal honden per begeleider. Tenslotte verbeteren we de informatie over honden op onze dierenwelzijnspagina, waaronder over wat te doen bij bijtincidenten en het voorkomen ervan.

Schade, overlast en gevaar door katten verminderen

Wat is de huidige situatie? Wat doen wij al?
Verwilderde katten worden zoveel mogelijk opgevangen in het asiel. Er is echter een beperkt aantal plaatsen en omdat zij verwilderd zijn hebben zij vaak moeite met leven in een huiselijke situatie. Zwerfkatten die wij overdragen aan het Dierentehuis Arnhem e.o. worden na twee weken geneutraliseerd op kosten van de gemeente. Veel organisaties vangen zwerfkatten op, neutraliseren ze en zetten ze weer terug (volgens de TNR-methode: Trap, Neuter and Return). Deze methode is echter in Arnhem niet langer mogelijk omdat de provincie sinds kort geen ontheffingen meer verleent van het verbod om katten uit te zetten gezien de negatieve effecten van verwilderde katten op de natuur.
Elk jaar worden door verschillende dierenorganisaties, dierenartsen en dierenspeciaalzaken chipacties georganiseerd.

---

[2] De backoffice handhaving ontvangt jaarlijks 5 à 10 meldingen. Niet alle meldingen bij politie en gemeente komen echter daar terecht.

Wat gaan we extra doen?
We gaan inwoners stimuleren om hun kat te laten registreren (chippen). Over het terugzetten van zwerfkatten willen wij -samen met Dierenbescherming, Stichting Zwerfkatten Nederland en Dierentehuis Arnhem- in gesprek met de provincie.

Schade, overlast en gevaar door en voor exotische dieren verminderen

Wat doen wij al?
Zo gemakkelijk als de aanschaf van exotische dieren is, zo problematisch is vaak hun verzorging. Over de dieren is vaak weinig bekend en ook ontbreekt de informatie die nodig is om ze goed te verzorgen. Bovendien leven de dieren hier in een ander (kouder) klimaat dan in de natuur het geval zou zijn, vaak met een gebrek aan leefruimte. Veel exotische dieren overleven mede daardoor de Nederlandse huiskamer niet. De dieren die het wel overleven, krijgen het alsnog zwaar te verduren. Zo kunnen papegaaien vereenzamen en zichzelf kaal pikken van de stress en hebben schildpadden vaak ernstig te lijden onder een chronisch gebrek aan ruimte. Dit leidt ertoe dat ook deze dieren uiteindelijk door hun eigenaren worden afgestaan of gedumpt en op straat of in sloten worden gevonden.
Voor kleine huisdieren en exoten bestaat gespecialiseerde opvang. Daarnaast zijn er specifieke dierenasielen voor groepen dieren zoals knaagdieren, konijnen en exoten. Deze zijn vaak in particuliere handen. Het werk in de centra wordt goeddeels gedaan door vrijwilligers.

Wat wordt er daarnaast gedaan?
De Minister van LNV heeft de bevoegdheid om een lijst op te stellen van diersoorten die zonder vergunning door particulieren gehouden mogen worden (positieflijst). Een lijst met zoogdiersoorten uit 2015 is niet meer geldig. Het Ministerie werkt op dit moment aan nieuwe huisdierlijsten van inheemse en exotische dieren.

6. Zoveel mogelijk voorkomen, beperken en bestraffen van door mensen toegebracht onnodig dierenleed.

Bescherming tegen verwaarlozing en mishandeling

Wat is er al? Wat doen wij al?

De Dierenbescherming heeft een Helpdesk Hulpverleners waar hulpverleners uit het sociale domein die verminderd dierenwelzijn constateren terecht kunnen voor advies. Door Politie, Dierenbescherming en Veilig Thuis (het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling) is in dit kader een signalenkaart ontwikkeld voor hulpverleners om alert te zijn op welzijnssituaties van zowel mens als dier. Hulpverleners kunnen hiermee voorlichting geven en dierenmishandeling melden wanneer het geven van voorlichting niet helpt. De stichting Blijf van mijn Dier voorziet in de opvang van huisdieren afkomstig uit huiselijk geweldsituaties bij daarvoor geselecteerde gastgezinnen, pensions of andere opvanglocaties. Politie, Dierenbescherming en gemeentelijke boa's hebben de bevoegdheid op te treden bij dierenmishandeling. De dierenpolitie is te bereiken via het centrale meldpunt 144 'Red een dier'.

Wat gaan we extra doen?

We willen inwoners niet alleen van informatie voorzien over het correct houden van huisdieren maar ook over wat te doen bij (vermoedens van) dierenmishandeling/verwaarlozing. Dit heeft ook een breder maatschappelijk effect omdat blijkt dat iemand die niet goed voor zijn dier zorgt vaak ook niet goed voor zichzelf en anderen zorgt.[3]

[3] Zo is er een verband tussen dierenmishandeling en huiselijk geweld. Volgens onderzoek van Kadera, Universiteit Utrecht en Hondenbescherming (Huiselijk geweld en dierenmishandeling, 2012) stellen vrouwelijke slachtoffers van huiselijk geweld vanuit bezorgdheid voor hun dier hun vlucht naar een blijf-van-mijn-lijfhuis gemiddeld met een jaar uit.

Het gebied links van het hek is niet toegankelijk voor grootwild en daar is een gezonde bosontwikkeling; rechts zijn alle jonge boompjes weggevreten door grootwild (Deelerwoud).

2.2 In het wild levende dieren

Met de in dit hoofdstuk genoemde maatregelen en acties geven we invulling aan de Visie Dierenwelzijn 2021-2030 voor in het wild levende dieren. Daarmee is de lijst aan maatregelen die we nemen ter bevordering van het dierenwelzijn van onze in het wild levende dieren niet compleet. Onze Strategie Klimaatadaptatie 2020-2030 en Biodiversiteitsagenda 2021-2025 spelen ook een grote rol bij het vergroten van dierenwelzijn. Wanneer wij bijvoorbeeld in het kader van biodiversiteit barrières op de Veluwe opruimen heeft dit ook positieve effecten op het dierenwelzijn. Ook de aanpak van hitte en droogte in het kader van klimaatadaptatie heeft positieve effecten op dierenwelzijn. In het kader van deze visie beschrijven wij de op deze plannen aanvullende maatregelen.

1. Behouden en bevorderen van een gezonde leefomgeving, waarbij dieren zoveel mogelijk de ruimte krijgen om hun natuurlijke gedrag te vertonen en hun rol in het ecosysteem te spelen

Hoe is het nu? Wat doen wij al?

In de huidige situatie wordt niet voldoende aan dit uitgangspunt voldaan. De leefomgeving van wilde dieren in het buitengebied van Arnhem gaat achteruit. In grote delen van het buitengebied neemt de biodiversiteit af. Dit komt vooral door klimaatverandering (temperatuurstijging en droge periodes afgewisseld door hoosbuien), luchtvervuiling (CO2, stikstof) en doordat er onvoldoende natuurlijke ontwikkeling van het bos plaatsvindt vanwege een gebrek aan natuurlijke vijanden (wolf) van het grootwild (edelhert, damhert, ree, wild zwijn) (zie bovenstaande afbeelding).

Door dit laatste probleem is ingrijpen bij het beperken van grootwild helaas nog noodzakelijk.

Maar er zijn nog meer problemen voor in het wild levende dieren in ons buitengebied. Zo liggen er diverse wegen, hekken en rasters die hun leefgebied versnipperen. Ook neemt de recreatie in ons buitengebied toe waardoor de rust voor fauna op sommige plekken onder druk komt te staan.

Uit oogpunt van ecosysteem en biodiversiteit is er een recente positieve ontwikkeling. De wolf is namelijk teruggekeerd op de Veluwe, ook op het Arnhemse deel. Het buitengebied van de gemeente Arnhem is geschikt als leefgebied en we zijn dan ook blij met de komst van de wolf. Het geeft aan dat we onze kostbare natuur goed beschermen. De wolf zorgt voor een gezonder ecosysteem en draagt bij aan het populatiebeheer van grootwild. Naast wolven spelen ook vossen een rol in populatiebeheer van bijvoorbeeld ganzen. We willen wolven en vossen zoveel mogelijk de ruimte geven om hun natuurlijk gedrag te vertonen en hun rol in hun ecosysteem te spelen. Om een voldoende grote en gezonde leefomgeving te realiseren nemen we diverse maatregelen die benoemd zijn in *de Biodiversiteitsagenda 2021-2025*. Het is belangrijk om in al deze ontwikkelingen nauw te blijven samenwerken met IPC De Groene Ruimte en aanliggende terreinbeheerders zoals Natuurmonumenten, Het Geldersch Landschap, Staatsbosbeheer en Het Nationale Park De Hoge Veluwe.

De omvang van de populatie grootwild wordt bepaald door de provincie Gelderland op grond van de Wet natuurbescherming. De provincie houdt bij dit faunabeleid rekening met het stimuleren van de biodiversiteit, het bewaken van de instandhouding van soorten en de inzet op actieve soortenbescherming. De Faunabeheereenheid Gelderland coördineert de uitvoering van het faunabeheer in de provincie Gelderland. Zij rapporteert hierover jaarlijks aan de provincie. De uitvoering van het faunabeheer gebeurt door wildbeheereenheden waarin faunabeheerders zich hebben verenigd.

Om de Arnhemse visie (gezonde leefomgeving, bevorderen biodiversiteit, wild zichtbaar voor bezoekers, veilige wegen) te realiseren hanteren we de volgende uitgangspunten bij afschot van wild:

1. in het kerngebied (het midden van het leefgebied) worden de dieren zoveel mogelijk met rust gelaten;
2. in de randen van de gebieden worden dieren conform het werkplan van de Faunabeheereenheid geschoten;
3. in een strook van 150 à 200 meter van de wegen waar veel wildaanrijdingen plaatsvinden worden dieren zo veel als mogelijk geschoten;
4. afschot vindt zodanig plaats dat het wild zo min mogelijk wordt verstoord en de zichtbaarheid van het wild niet aangetast wordt.[4]

Voor grootwild geldt dat het gebied waar de dieren leven dynamisch is, we hebben bijvoorbeeld meer verjonging en dicht struweel dan jaren geleden. Dit vraagt om professioneel beheer en flexibiliteit. Het Arnhems faunabeheer geschiedt daarom door onze eigen faunabeheerder en besteden wij niet uit.

Dode dieren worden van de weg gehaald. Ook aangereden dieren dienen uit hun lijden te worden verlost zij geen reële kans hebben op herstel. Soms worden wilde dieren zodanig toegetakeld door een hond dat deze moet worden afgemaakt. Omdat dit voorbehouden is aan bevoegde faunabeheerders is een piketdienstregeling van kracht zodat er altijd een bevoegd persoon beschikbaar is. Waar aangereden wild is gevlucht, dient nazoek van het dier plaats te vinden om onnodig dierenleed te voorkomen. Dan wordt beoordeeld of het dier een redelijke kans op herstel heeft. Zo niet, dan moet het dier uit zijn lijden worden verlost. Dit geschiedt door faunabeheerders met gecertificeerde zweethonden (speurhonden getraind op het zoeken naar gewond grootwild), zoals die van de Arnhemse faunabeheerder.

Ook in de uiterwaarden leven bijzondere dieren die onze bescherming nodig hebben. Waarschijnlijk zijn er enkele tientallen bevers in Arnhem, vooral in Meinerswijk maar ook in de bebouwde omgeving van het waterrijke Arnhem-Zuid. Wij zijn blij dat de bever terug is, want hij heeft een belangrijke rol in het ecosysteem.

[4] Deze door gemeente Arnhem en IPC De Groene Ruimte ontwikkelde 'Leefgebiedbenadering'-methode van reeënbeheer is in Nederland de standaard geworden voor het beheer van reewild.

Wat gaan we extra doen?
We proberen afschot zoveel mogelijk te voorkomen en gaan onderzoeken of er andere, diervriendelijke methoden van populatiebeheer voor grootwild zijn. Verder willen we natuurgebieden beter onderling en met de stad verbinden, de recreatieve zonering verduidelijken en natuurinclusief bouwen. Onze maatregelen in dit kader worden beschreven en uitgewerkt in de *Biodiversiteitsagenda 2021-2025*.

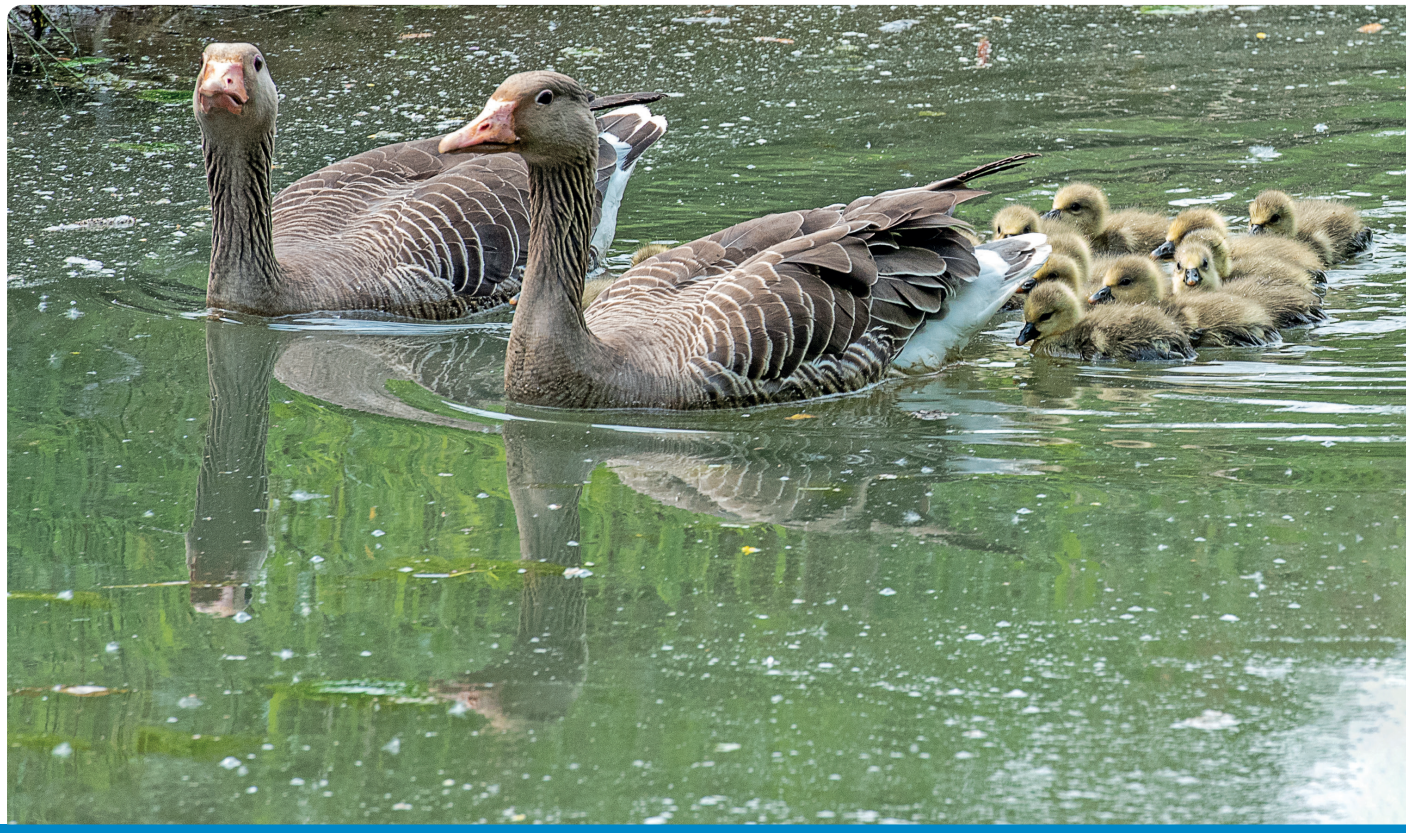
2. Op zo diervriendelijk mogelijke wijze voorkomen of bestrijden van schade, overlast en gevaar door dieren

Ganzen en duiven

Wat doen wij al?
Het hoge aantal in Arnhem verblijvende ganzen veroorzaakt in sommige Arnhemse wateren voedselrijker water waardoor verschillende blauwalgsoorten zich sterk kunnen vermeerderen. Sommige blauwalgsoorten kunnen stoffen afscheiden die giftig zijn voor mens en dier (huisdieren, watervogels en vissen). Waar nodig reduceren wij, in samenwerking met het waterschap, het aantal ganzen op diervriendelijke wijze door:

1. Het bemoeilijken van het broeden door rasters rond de eilanden in de Lauwersgracht en park Presikhaaf. Ganzen zijn gewend om eilanden vanaf het water te betreden. Door rasters om de eilanden te plaatsen kunnen ze dit alleen nog via de lucht en omdat deze eilanden steeds dichter begroeid raken wordt dit steeds lastiger;
2. Nestbeheer. Met uitzondering van twee eieren per nest worden de eieren gedompeld in een vloeistof waardoor ze niet uitkomen. We gaan hierbij zorgvuldig te werk en voeren de werkwijze zorgvuldig uit. Hiermee bereiken we dat er minder maar wel jongen komen zodat de ouders voor deze jongen gaan zorgen en niet direct weer met een nieuw nest beginnen.

Dit lijkt succesvol, want de aanwas van jonge ganzen op deze locaties is vrijwel tot nul gereduceerd.
Ook bij overlast van duiven doen we aan nestbeheer: we ruilen de eieren voor nep-eieren. Een aantal jaren geleden was er overlast van duiven bij een flat op het Schipholplein. Het team leefomgeving heeft er samen met bewoners en woningcorporatie Volkshuisvesting voor gezorgd dat er een duiventil is en dat deze door vrijwilligers wordt onderhouden. De overlast is met de komst van de duiventil afgenomen.

Verder is er rond de Rijkerswoerdse Plassen overlast door ganzenpoep. De Rijkerswoerdse Plassen zijn eigendom van Uit(R)waarde. Het ganzenbeheer wordt door haar uitgevoerd. In afstemming met de buurt is afgesproken dat de ganzen bejaagd worden, al gebeurt dit in de praktijk beperkt omdat het zeer vroege tijdstip waarop het jagen moet gebeuren voor geluidsoverlast zorgt in de buurt. Daarnaast wordt nestbeheer toegepast en hebben wijkbewoners toestemming gekregen lasers te gebruiken. Dit laatste project was niet succesvol omdat de bewoners het gebruik van lasers zielig vonden voor de dieren. De beheerders van de Rijkerswoerdse plassen maken de stranden ook regelmatig schoon om zo de overlast van ganzenpoep te beperken. Er wordt dus veel gedaan aan ganzenbeheer. Desondanks is het moeilijk om de ganzenpopulatie drastisch in te perken. Dit heeft onder andere te maken met de aanwas van ganzen uit het naastgelegen gebieden.

Wat gaan we extra doen?
Wij spannen ons in om samen met de andere betrokken partijen het ganzenbeheer in de regio zo diervriendelijk mogelijk te realiseren, het liefst volgens onze methode. Mocht dit niet haalbaar zijn zouden lasers kunnen worden ingezet. Doden van ganzen is laatste redmiddel.

Ratten

Wat doen wij al?
Ratten kunnen gevaar zoals kortsluiting en brand veroorzaken door het knagen aan leidingen en kabels. Bruine ratten (rioolratten) veroorzaken gevaar omdat zij de ziekte van Weil, een ernstige infectieziekte, kunnen overbrengen. Vooralsnog ligt de focus van rattenbestrijding in Arnhem op reactief/curatief handelen (het doden of wegvangen van ratten met een traditionele aanpak met chemische bestrijdingsmiddelen).

Wat gaan we extra doen?
We willen een meer preventieve aanpak. We gaan uitzoeken hoe dat het beste kan en wat dat gaat kosten.

Konijnen

Wat doen we al?
Konijnen staat op de meest recente Rode Lijst van bedreigde diersoorten. Volgens de Zoogdiervereniging zijn de populaties hazen en konijnen sinds de jaren ’50 met meer dan 60% afgenomen.
Konijnen kunnen overlast veroorzaken. Op Moscowa zou dit extra problemen kunnen geven. Zij kunnen gaten graven onder paden en grafzerken waardoor deze verzakken en op graven gelegde boeketten en beplanting aanvreten. De provincie heeft een ontheffing verleend op het verbod tot het doden van konijnen op Moscowa.

Wat gaan we extra doen?
Op dit moment is de overlast beheersbaar en wordt er geen gebruik gemaakt van de verleende ontheffing. Indien dit verandert kijken wij naar een diervriendelijke methode van bestrijding van overlast.

Overlast van en schade en gevaar door beschermde diersoorten

Vossen en wolven

Wat doen we al?

Dierhouders zijn verantwoordelijk voor de bescherming van hun dieren tegen roofdieren. Provincies zijn verantwoordelijk voor vergoeding van schade aan landbouwdieren door wolven. De provincie vergoedt de aanleg van wolfbestendige afrastering van landbouwdieren in het leefgebied van de wolf (Arnhem hoort daar nu nog niet bij).

Wat gaan we extra doen?

We informeren de Arnhemse dierhouders over de aanwezigheid van wolven en vossen en de risico's daarvan voor huisdieren en gehouden dieren, het voorkomen van aanvallen en mogelijkheden voor schadevergoeding door de provincie. We gaan samen met andere Gelderse gemeenten buiten het leefgebied van de wolf in gesprek met de provincie over vergoeding van preventieve maatregelen als er sprake is van regelmatig voorkomende schade door (trekkende) wolven.

Vleermuizen, bevers en marters

Wat doen wij al?

De waterkerende dijken in Arnhem worden beheerd door het waterschap. Zij nemen al diervriendelijke maatregelen om schade aan dijken te voorkomen of te herstellen. Bevers kunnen ook schade aanbrengen aan oevers, kades en bomen. Door omgevallen bomen kunnen wegversperringen ontstaan en door overstromingen schades aan de landbouw. Tot op heden ondervinden wij in Arnhem echter niet of nauwelijks overlast, schade of gevaar door bevers. Wij grijpen dus (nog) niet in.

Vooral steenmarters kunnen schade, overlast en gevaar opleveren door uitwerpselen en dode prooidieren achter te laten en kabels en leidingen kapot te knagen in huizen, schuren en auto's. Ook doden ze prooidieren, met name kippen en siervogels. Inwoners zijn verantwoordelijk voor het beschermen van hun bezittingen tegen schade, gevaar en overlast door steenmarters.

Vleermuizen leveren zelden gevaar, schade of overlast voor mensen op: zij maken geen nesten, maken zelden geluid en verspreiden geen stank. Wel is er een zeer klein risico van overdracht van vleermuis-rabiës op mensen.

Wat gaan we extra doen?

We willen inwoners met vragen of klachten over vleermuizen, bevers of (steen)marters helpen met algemene informatie op de dierenwelzijnspagina op arnhem.nl en doorverwijzing naar specialisten die kunnen adviseren.

Bijen, hommels, wespen en Europese hoornaars

Wat doen we al?

Bijen en hommels geven zelden overlast. Indien overlast wordt veroorzaakt door een nest dat zich in de openbare ruimte of aan een gemeentelijk gebouw of schoolgebouw bevindt, kunnen inwoners dit melden bij de gemeente. De gemeente zorgt dan voor passende actie. Nesten van de Aziatische hoornaar, die oorspronkelijk niet voorkomt in Nederland, moeten wel bestreden worden. Dit kan het best door een specialistisch bedrijf vanwege het steekgevaar.

Inwoners kunnen bijenzwermen melden bij een imker via de Imkersvereniging Arnhem Velp e.o. Deze komt de zwerm kosteloos ophalen. De gemeente gaat voorts zorgen voor goede informatievoorziening op het gebied van overlast door wespen, hoornaars en andere insecten. Daarbij wordt diervriendelijke overlastbestrijding bevorderd. Zo is het bijvoorbeeld vaak ook mogelijk om wespennesten te verplaatsen in plaats van te vernietigen.

3. Voorkomen, beperken en bestraffen van door mensen toegebracht dierenleed.

Verbod op stroperij

Stroperij is strafbaar. Vissen is niet in alle wateren toegestaan. In onze stadsparken en natuurgebieden mag niet worden gevist. Nachtvissen (vissen tussen twee uur na zonsondergang en één uur voor zonsopgang) en vissen met levend aas zijn overal verboden.

Wat doen wij al?

Het is de taak van de politie en onze buitengewone opsporingsambtenaren (boa's) om toezicht te houden op stroperij. We hebben capaciteit voor handhaving en toezicht op stroperij, maar die is op dit moment te klein om effectief te zijn. We hebben niet de middelen voor extra handhaving. Hengelsport Federatie Midden Nederland houdt in de regio Midden-Nederland toezicht op het visverbod.

Wat willen wij extra doen?

We gaan een gesprek aan met andere gebiedseigenaren en de provincie over stroperij. We willen jaarlijks overleg met de hengelsportfederatie over hoe zij toezicht hebben gehouden op het visverbod.

Opvang van wilde dieren

In het wild levende dieren zoals egels, vogels en eekhoorns kunnen ziek of gewond raken, soms door menselijk handelen. Ze kunnen bijvoorbeeld vastzitten in prikkeldraad, gewond raken in het verkeer of worden vergiftigd. Wij willen deze dieren laten opvangen, verzorgen en - na herstel - weer terug laten zetten in de natuur.

Wat doen wij al?

Indien inwoners een ziek of gewond (wild) dier uit de natuur aantreffen kunnen zij dit melden bij de dierenambulance. De dieren worden opgevangen en verzorgd door Opvang Noach te Halle (egels en duiven door Dierenambulance Nijmegen). Bij gewonde of dode marters, dassen, vossen, reeën, zwijnen en herten dient de politie in kennis gesteld te worden.

Wat willen wij extra doen?

Wij willen onze inwoners via onze dierenwelzijnspagina informeren over wat te doen bij aantreffen van zwerfdieren en zieke of gewonde (wilde) dieren uit de natuur. En we willen onderzoeken of de nieuwe dierenopvang bij Doorwerth ook een rol kan spelen.

Bescherming tegen vuurwerk

Wat doen we al?

Het gebruik van consumentenvuurwerk is in Arnhem al verboden in bossen en andere natuurterreinen, en in voor het publiek toegankelijke parken indien dat gevaar, schade of overlast kan veroorzaken. Andere vuurwerkvrije zones zijn plekken met bedrijfsmatige dierenhuisvesting, zoals de stadsboerderijen, schoolterreinen en zorginstellingen, zoals ziekenhuizen en verpleeghuizen.

Wat gaan we extra doen?

Een verbod op het gebruik van vuurwerk heeft een positief effect op dierenwelzijn. We nemen dit mee in onze overwegingen bij besluiten over het gebruik van vuurwerk.

Diervriendelijke inkoop

Wat doen we al?

Wij streven bij de catering van het stadskantoor naar een zo groot mogelijk assortiment duurzaam, biologisch en verantwoord voedsel en goede vegetarische opties. Onder duurzaam wordt verstaan producten met een onafhankelijk keurmerk, afkomstig van het seizoen met een transparante herkomst, met zo min mogelijk foodmiles en milieubelasting. Onder duurzaam wordt ook verstaan de manier waarop producten worden ingekocht en verwerkt en hoe er wordt omgegaan met reststromen. Concreet betekent dit onder andere dat de focus ligt op het serveren van meer groenten, dat er geen plofkip wordt ingekocht en biologische melk, 2 ster beter leven eieren en ASC en MSC gecertificeerde vis de standaard is. De duurzaamheid wordt in aanbestedingen toegepast door onder andere gebruik te maken van de duurzaamheidscriteria die opgesteld zijn door RVO. Voor catering is gebruik gemaakt van deze criteria, waarvan ook dierenwelzijn en een gedeeltelijk vegetarisch aanbod deel uitmaken.

Wat gaan we extra doen?

We willen nog meer biologische en vegetarische opties aanbieden en gaan uitzoeken welke eisen aan dierenwelzijn wij willen gaan stellen aan de catering.

3. Financiën

Het budget voor dierenwelzijn vanaf 2021 is € 362.000 per jaar:

Budgetten dierenwelzijn 2021-2024 (x € 1.000,-)	**2021**	**2022**
Opvang zwerfdieren	165	165
Plaagdierbestrijding	85	85
Minimaregeling dierenartskosten	61	61
Uitvoeringsagenda's dierenwelzijn	51	51
Totaal	**362**	**362**

Het budget voor plaagdierbestrijding (inclusief een verhoging vanwege volume- en prijsstijgingen) wordt sinds 2020 ook meegenomen onder de budgetten voor dierenwelzijn. Het is verder inclusief het bedrag van € 110.000/jaar uit de Begroting 2021-2024, waarvan € 61.000 voor voortzetting van de vergoeding dierenartskosten minima na 2020. De overige € 51.000/jr. wordt ingezet voor de uitvoeringsagenda's dierenwelzijn. Voor 2021 en 2022 gaat het om kosten van losloopvoorzieningen voor honden, betere voorlichting over omgaan met dieren, onderzoek naar diervriendelijker populatiebeheer en eventueel opvang van gehouden dieren bij huisontruimingen en vrijheidsontneming waarbij het asiel de kosten niet kan verhalen op de eigenaar.

Tenslotte gaat de verbouwing van het dierenasiel te Velp zeer waarschijnlijk leiden tot hogere huisvestingskosten en dus tarieven. Daarvoor zal ruimte binnen de bestaande budgetten worden gezocht.

De gemeente heft geen hondenbelasting.

BIJLAGE Partners voor uitvoering

Bij de zorg voor dierenwelzijn zijn veel partijen betrokken. Een goede samenwerking tussen deze partijen is noodzakelijk om het belang van het dier te vertegenwoordigen. Zo dragen we allemaal ons steentje bij aan een verhoogd dierenwelzijn. We hebben onze groene partners een concept van deze Visie en Uitvoeringsagenda gestuurd met verzoek om reactie. Het gaat dan om het Dierentehuis Arnhem e.o. en de deelnemers aan het Groen Forum Arnhem. Hun reacties zijn waar mogelijk verwerkt.

De onderstaande partijen zijn op een of andere manier betrokken bij het dierenwelzijn in de gemeente Arnhem.

Regelgeving en handhaving
- Dierenpolitie
- Rijksoverheid
- Provincie Gelderland
- Gemeente Arnhem
- Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit

Opvang en advies
- Dierentehuis Arnhem en omstreken
- Stichting Blijf van mijn Dier
- Stichting Zwerfkatten Nederland
- Stichting Bevordering Huisdierenwelzijn

Voorlichting en informatie
- Dierenbescherming
- Natuurcentrum Arnhem
- IVN Natuureducatie
- Zoogdiervereniging
- Vogelwerkgroep Arnhem
- Vleermuiswerkgroep Gelderland
- Arnhem Zoemt
- De Bijenstal - Imkervereniging Arnhem - Velp e.o.

Plaagdierbestrijding
- SUEZ
- Kennis- en Adviescentrum Dierplagen

